

Algemene Beschouwingen 2026

November 2025

Voorzitter, leden van de Raad,

Vandaag overheerst niet de weemoed, maar vooral dankbaarheid. Dankbaarheid voor het vertrouwen van de inwoners, voor de samenwerking in deze raad – soms met stevige discussies, maar altijd met het belang van Stein voorop.

Vandaag wil ik drie dingen doen: terugkijken op 24 jaar, kritisch naar deze begroting kijken, en concrete alternatieven bieden.

Want dit zijn mijn laatste algemene beschouwingen, na bijna vierentwintig jaar lid van de gemeenteraad, veertig jaar lid van de PvdA, en inmiddels ook acht jaar van GroenLinks. In al die jaren heb ik gezien hoe betrokkenheid en kleine gebaren, juist in moeilijke tijden, echt het verschil maken. Politiek is geen spel van winnaars en verliezers, maar draait om mensen die samen verantwoordelijkheid dragen, ook als de oplossing niet perfect is.

Dit zijn tevens ook de laatste beschouwingen in deze raad als PvdA. In maart slaan we samen een nieuwe weg in als GroenLinks-PvdA. Deze fusie is niet zomaar een politieke constructie – het is de logische verbinding tussen twee onlosmakelijke waarden: solidariteit en duurzaamheid. Want wat hebben we aan een rechtvaardige samenleving als de aarde onleefbaar wordt? En wat hebben we aan een groene toekomst als we de kwetsbaren vandaag laten vallen? Wat voor mij in 2002 begon, eindigt in 2026, maar de strijd voor een rechtvaardige en duurzame samenleving gaat onverminderd door – met of zonder mij.

2015: Keuzes tussen Angst en Menselijkheid

In 2015 stond Europa voor een ongekende vluchtelingen crisis. Mensen vluchtten voor oorlog en vervolging, op zoek naar veiligheid. De PvdA diende samen met fractie Govers een motie in om vluchtelingen in Stein op te vangen. Dat deed ik vanuit de overtuiging dat menselijkheid een morele plicht is. De meerderheid van de Raad steunde deze motie, op twee partijen na.

De keerzijde was dat ik twee maanden lang werd bedreigd, totdat het landelijke nieuws het oppikte. Deze bedreigingen waren zwaar, vooral voor mijn gezin, maar het zwaarst woog wat dit zei over onze samenleving.

Waarom vertel ik dit? Omdat politiek draait om keuzes maken, soms ten koste van populariteit of zelfs veiligheid. Wie uit angst niet durft te kiezen, hoort niet in de politiek thuis.

Ook in 2022 stond Stein vooraan bij het opvangen van Oekraïense vluchtelingen. De Steinse samenleving koos opnieuw voor menselijkheid boven angst, en dat vervult mij met trots.

Hoewel de PvdA sinds 2014 met één zetel in de oppositie zit, betekent dit niet dat we geen verschil kunnen maken. Door de menselijke maat te bewaken, kritische vragen te stellen en alternatieven te bieden, fungeert de PvdA als het geweten van de raad.

Politiek draait voor de PvdA niet om links of rechts, maar om mensen: de buurvrouw met een hoge energierekening, jongeren zonder betaalbare woning, gezinnen die ondanks hard werken niet rondkomen. Het gaat niet om statistieken, maar om echte mensen.

Bestaanszekerheid

Deze begroting bedraagt meer dan 90 miljoen euro en is structureel sluitend met 2,3 miljoen euro overschot. Ons weerstandsvermogen is uitstekend, met een ratio van 4,9. De cijfers zijn op orde.

Maar de vraag die ik vandaag stel is: **zijn de mensen ook op orde?** Want daar draait het om.

Een sluitende begroting betekent niet automatisch een rechtvaardige samenleving. De vraag is: als we financieel gezond zijn, waarom investeren we die ruimte dan niet in de mensen die het het hardst nodig hebben?

Steeds meer gezinnen komen moeilijker rond en bezuinigen op sport voor de kinderen, op gezonde voeding of op een dagje uit. Het budget voor minimaregelingen wordt structureel verhoogd met €71.500 omdat het jarenlang overschreden werd. Dat is erkenning van een probleem, maar geen oplossing. Want hoeveel gezinnen vallen nét buiten de boot? Hoeveel mensen zitten op 121% van de bijstandsnorm en krijgen dus niets?

Het systeem werkt niet voor degenen die het het hardst nodig hebben. Veel mensen kennen de bestaande regelingen niet, vinden ze te ingewikkeld of zijn te trots om hulp te vragen. We weten dat een automatische brief bij recht op kwijtschelding werkt. We weten dat proactief handelen verschil maakt. Maar we doen het niet. Waarom niet?

En ja, het is mooi dat we investeren in verduurzaming: €11,6 miljoen voor gebouwen. Maar terwijl we gebouwen isoleren voor de toekomst, zitten gezinnen nu te bibberen. En daar is geen urgentie voor.

Schuldhelpverlening: Waarom Laten We Mensen Onnodig Lijden?

Twee jaar geleden diende de PvdA een motie in voor een overgangsregeling bij het MSNP. Die werd weggestemd.

Het ging over drie mensen. Drie! Hun naam ken ik niet, maar hun wanhoop wel. Stel je voor: je bent in juni 2023 aan het traject begonnen. Je buurvrouw is in juli 2023 gestart, één maand later. Jij bent pas in juni 2026 schuldenvrij – je buurvrouw is inmiddels al sinds januari 2025 schuldenvrij.

Eén maand verschil in startdatum betekent anderhalf jaar langer in de schulden. Dat is niet uit te leggen. En we hebben het niet over een onbetaalbare regeling – we hebben het over enkele duizenden euro's.

We redden het Steinerbos met 2,2 miljoen - en terecht. Maar waarom is er niet diezelfde urgentie voor gezinnen in de schulden? Waarom discussiëren we weken over een rotonde, maar laten we drie mensen in de schuldhelp in de kou staan? Dat is een keuze, maar niet mijn keuze.

Participatiewet

Vidar krijgt dit jaar €498.583. We lezen over mooie plannen: een omscholingsbonus, experimenten met huishoudelijke taken in de zorg. Maar waar is het geld voor de concrete nieuwe projecten? Ik zie alleen de reguliere bijdrage.

We praten over inclusie. De gemeente heeft 169,59 fte. En ik vraag me af: hoeveel daarvan hebben een arbeidsbeperking? Buiten schoonmaak en buitendienst? Als wij van anderen vragen inclusief te zijn, moeten we zelf het goede voorbeeld geven. Maar ik zie dat voorbeeld niet.

Wonen

Het woningtekort is nijpend met een wachttijd van gemiddeld acht jaar. We willen 650 woningen realiseren tot 2030. Maar nergens staat hoeveel van die woningen écht betaalbaar zijn. Hoeveel sociale huur onder €800? Hoeveel betaalbare koop voor starters? Die transparantie ontbreekt.

Zonder harde afspraken over betaalbaarheid is het een slag in de lucht. De gemeente moet meer eisen durven stellen aan projectontwikkelaars. Wonen is een mensenrecht, geen markt.

En terwijl we de OZB met 2,3% verhogen in 2026 – en daarna met 4%, 3,5% en 3,6% – vragen we ons af: is dit het moment? Steeds meer inwoners hebben het moeilijker dan vorig jaar. Is dit solidair?

Sociaal Domein: Investeren in Mensen

Met 27 miljoen euro is het Sociaal Domein het grootste programma. Vanuit het Rijk komt €178.000 extra beschikbaar voor de Wmo. Maar waar gaat dat naartoe? Uitbreiding van zorg? Wegwerken van wachtlijsten van 6-8 weken? Of verdwijnt het in stijgende kosten? Die transparantie ontbreekt.

De jeugdzorg baart grote zorgen. In het eerste kwartaal hadden 428 kinderen in Stein jeugdzorg nodig - 21 meer dan het jaar ervoor. Kinderen, elk met een gezicht, een naam, een verhaal.

Een moeder vertelde me dat haar zoontje van zes al maanden op de wachtlijst staat. Hij kan niet slapen, durft niet naar school. Zij durft niet meer te werken uit angst hem alleen te laten. Dit is geen statistiek. Dit is een gezin dat vastloopt.

Na jaren van aframen is er nu €611.000 extra. Terecht. Maar dit is symptoombestrijding, geen preventie. Het OKO-programma krijgt geen extra middelen. De coach in het kindcentrum? Betaald uit tijdelijke NPO-middelen. De pilot Samen in de Wijk? Ook tijdelijk. En dan? Wat gebeurt er als die geldkraan dichtgaat?

Dit illustreert de bredere crisis in de Limburgse jeugdzorg: gemeenten zijn financieel verantwoordelijk, maar hebben weinig sturingsmogelijkheden. We betalen, maar we mogen niet sturen. Dat voelt als een Tesla kopen en vervolgens horen dat je alleen achteruit mag rijden. Niet dat ik ooit van plan was een Tesla te kopen, maar dat terzijde.

Jeugdzorg is geen beleidsdossier. Het zijn levens. Kinderen. Gezinnen.

Verantwoordelijkheid en Solidariteit

De gemeente staat voor een grote uitdaging: het Rijk geeft minder geld, maar de taken nemen toe. Maar wij hebben 2,3 miljoen euro structureel overschot. We hebben een uitstekend weerstandsvermogen. De ruimte is er.

Nu is het moment om te investeren in een samenleving waarin iedereen meetelt. Want daar draait het om: niet om ons, maar om de volgende generatie en om het Stein van morgen.

Concrete Voorstellen van de PvdA

1. **Inkomensgrens minimaregelingen** - Verhogen van 120% naar 130%? Voor de gezinnen die nu net buiten de boot vallen, is dit het verschil tussen rondkomen of schulden maken → **Motie 4**
2. **Betaalbare woningen** - Hoeveel sociale huur, hoeveel betaalbare koop? Durven we concrete doelen te stellen? Want zonder harde cijfers blijven starters in de kou staan. → **Motie 6 en 7**
3. **Schuldhelpverlening** - Durven we die drie mensen in de overgangsregeling te helpen? Voor enkele duizenden euro's kunnen zij eerder uit de schulden. → **Amendement 3**
4. **Noodfonds energiearmoede** - €500.000 voor gezinnen die nu in de kou zitten? Dat is 4% van het verduurzamingsbudget. → **Amendement 4**
5. **Inclusieve arbeidsmarkt**: Begin bij onszelf. Hoeveel mensen met arbeidsbeperking werken er binnen de gemeente? → **Motie 8**
6. **Preventie jeugdzorg** - De coach en de pilot Samen in de Wijk structureel te maken. → **Amendement 5**
7. **Transparantie Wmo** – Waar gaat die €178.000 extra naar toe? → **Motie 9**

Dat dwingt tot keuzes. De PvdA weigert de verantwoordelijkheid richting inwoners op te geven. Bezuinigen op kwetsbaren druist in tegen de kernwaarden van de partij. Het is essentieel dat iedereen de ondersteuning krijgt die nodig is.

Afscheid en Toekomst

Over een paar maanden neem ik afscheid van de raad: vierentwintig jaar, waarvan zes jaar als wethouder. Ik heb geleerd dat politiek hard werken is, dat idealen botsen met de werkelijkheid, en dat compromissen soms nodig zijn – al vind ik dat zelf nog steeds lastig. Principes mag je nooit verliezen. Populariteit is geen doel, maar een bijproduct van oprechtheid. Je moet jezelf in de spiegel kunnen aankijken.

In 2012 stapte ik op als wethouder omdat ik geen marionet wilde zijn. In 2015 werd ik bedreigd omdat ik opkwam voor vluchtelingen. Dit is de prijs van principes – en ik zou het zo weer doen.

Als oppositiepartij heeft de PvdA laten zien dat oppositie meer is dan tegenstemmen. We dragen alternatieven aan, stellen kritische vragen en houden de coalitie scherp. Toch voelt het soms als vechten tegen de bierkaai. Maar we doen dit voor degenen die niet aan tafel zitten, geen lobby hebben, onzichtbaar zijn in de begroting. Voor hen blijven we strijden.

Ik ben trots op wat we hebben bereikt. Niet alles is gelukt, maar ik heb altijd gestaan voor onze idealen. Nooit gekozen voor de makkelijke weg. Als wethouder heb ik ervaren hoe zwaar besturen is, maar ook hoe mooi het is om verschil te maken. Als oppositie heb ik geleerd dat je ook zonder macht invloed kunt hebben: door vragen te stellen, alternatieven aan te dragen, nooit te accepteren dat iets "nu eenmaal zo is".

De Tweede Kamerverkiezingen van oktober waren teleurstellend. We verloren zetels. Het deed pijn. Maar teleurstelling mag nooit leiden tot opgeven. Integendeel. Juist nu, in tijden waarin angst en wantrouwen lijken te winnen, is onze stem harder nodig dan ooit. Want principes veranderen niet door verkiezingsuitslagen.

In maart zijn er gemeenteraadsverkiezingen. GroenLinks-PvdA doet mee met nieuwe gezichten, frisse ideeën, maar dezelfde waarden: solidariteit, duurzaamheid, rechtvaardigheid. Lokaal maken we het verschil, dicht bij de mensen, in hun straat, in hun leven.

Tot Slot: Een Pleidooi voor Hoop en Menselijkheid

Deze begroting is financieel gezond. Maar is hij ook sociaal gezond?

Ik denk van niet.

Want deze begroting kiest:

- Voor gebouwen boven mensen
- Voor systemen boven maatwerk
- Voor vage beloftes boven concrete doelen
- Voor symptoombestrijding boven structurele oplossingen

En dat terwijl de ruimte er is. 2,3 miljoen euro structureel overschot en een uitstekend weerstandsvermogen.

De vraag is niet: kunnen we het ons veroorloven mensen te helpen?

*De vraag is: **kunnen we het ons veroorloven om het niet te doen?***

Aan de coalitie: durf te kiezen. Durf te investeren in mensen. Niet in rapporten, pilots en mooie woorden. Maar in concrete hulp. Nu.

Aan de oppositie: blijf strijden, blijf kritisch, geef nooit op. Ook al lijkt het soms zinloos.

Aan mijn opvolgers bij GroenLinks-PvdA: neem de fakkel over, maak hem feller, zorg dat de stem van de zwakkeren blijft klinken in deze raad. En geniet ervan. Want ondanks alles: het is een prachtig avontuur.

Zoals Ede Staal zong: *'t is nog noëts, nog noëts zoë donker geweës, of 't weëd ummer waal wer leeg'*

Het wordt weer licht. Als we durven kiezen. Als we geloven in menselijkheid. Als we nooit opgeven. Als we blijven samenwerken.

De cijfers zijn op orde. Laten we nu ook de mensen op orde krijgen.

Dank u wel.

Rest mij nog om vanaf deze plek de gehele ambtelijke organisatie te bedanken voor al hun inzet het afgelopen jaar en de fijne samenwerking in de afgelopen 24 jaar.